

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет філології

Кафедра журналістики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АВТОРСЬКО-ВИДАВНИЧІ ВІДНОСИНИ

Рівень вищої освіти – **другий (магістерський)**

Освітня програма «**Журналістика**»

Спеціальність **061 «Журналістика»**

Галузь знань **06 «Журналістика»**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5
від «1» грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Авторсько-видавничі відносини
Статус дисципліни	Вибіркова
Викладач	Пристай Галина Іванівна
Контактний телефон викладача	+380966220786
E-mail викладача	galina.prystai@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації відбуваються у день проведення лекцій та практичних занять (за попередньою домовленістю зі студентами). Можливі також онлайн-консультації через платформи для дистанційного навчання (Zoom, Google Meet тощо).

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчального курсу «Авторсько-видавничі відносини» є процеси комунікації з авторами рукописів, співпраця з редакціями, видавництвами, публічними бібліотеками, управління редакціями, друкарнями, видавництвами та персоналом, їхній історичний аспект та сучасний стан розробки.

«Авторсько-видавничі відносини» – це та навчальна дисципліна, яка зорієнтована на формування системи знань про «Авторське право» та специфіку застосування інструментів, принципів і методів менеджменту й маркетингу у видавничій діяльності.

Зміст курсу розкриває комплекс питань щодо об'єктів і видів авторського права та сутності і завдань видавничої діяльності у сучасних умовах. Сучасному магістрантові та фахівцю медіа необхідно охопити кілька складових едитології. Едитологія – це прикладна суспільно-інформологічна наука, яка досліджує методологічні засади готування повідомлень у процесі їх публікування (оприлюднення) медіа.

Професія журналіста унікальна за своєю специфікою, коли треба бути ерудитом у багатьох галузях. Виробничі функції працівників медіа поділяють на три групи: а) функції, пов'язані зі створенням повідомлень; б) функції, пов'язані з редагуванням повідомлень; в) функції, пов'язані зі створенням повідомлень (в основному журналісти, автори), з редагуванням (їх називають редакторами), з організацією видавання видань (їх називають видавцями), а також

тих, хто одночасно виконує функції двох чи всіх трьох груп. Все це накладає на журналіста основні та додаткові обов'язки.

Особливості дисципліни: здобути знання авторського права, сучасні прийоми співпраці з авторами рукописів та видавцями, міжнародними видавничими асоціаціями, редакторами, публічними бібліотеками, письменниками а також знання закономірностей та особливостей породження й створення текстів, формування видань, управління редакціями і видавництвами, які необхідні для сучасного фахівця медіаринку. Разом із тим, журналістові необхідно вміти аналізувати видавничу справу світу та України. У навчальному курсі подається детальна інформація про особливості «Авторського права», види нормативних документів, видавничих процесів, їхню структуру й специфіку, а також – рекламу та наслідки.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчального курсу «Авторсько-видавничі відносини» є опанування студентами необхідних теоретичних основ і практичних навичок редакційно-видавничої діяльності.

Завдання вивчення дисципліни передбачає:

- З'ясувати основні поняття і складові видавничої справи та авторського права.
- Набути знання про об'єктів авторського права;
- Сформувати у студента здатності розуміти будову і типологію видавничої продукції та види авторських прав;
- Оволодіти знаннями організації видавничої справи в Україні та світі.
- Виробити вміння застосовувати їх на практиці.
- Ознайомитися з нормативними документами видавничої справи України та світу.
- Сформувати розуміння ролі видавництв, редакцій для суспільства та співпрацю з різними інституціями.
- Виробити вміння комп'ютеризації видавничої діяльності.
- З'ясувати межі авторського права.
- Набути знання про захист авторського права.

Основними **цілями** дисципліни є:

- розуміння специфіки авторсько-видавничих відносин України та світу;
- засвоєння особливостей написання та формування журналістських матеріалів,
 - набути практичних навичок редагування текстів, верстання газетних, журнальних та книжкових видань;
- навчитися самостійно створювати власні друковані та онлайн видання (журнали та книжки).
- отримати знання щодо сучасних методів комунікації з авторами, редакторами, інституціями культури та освіти;
- знати межі та захист авторського права у видавничій діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні та фахові компетентності:

ЗК 01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК 03. Здатність створювати медіапродукт.

Програмні результати навчання:

ПР 04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР 11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.

ПР 14. Генерувати інформаційний контент для будь-якого виду медіа за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

ПР 15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год.
Практичні	18 год.
Самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семест	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	061 Журналістика	1 курс магістратури	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Тема 1. Загальний огляд видавничої галузі в Україні та світі. Основні поняття теорії видавничої справи.	2	2	5

Тема 2. Нормативні документи видавничої справи.	2	2	10
Тема 3. Типологія видавничої продукції. Основи техніки творення книги. Коректура видань.	2	6	20
Тема 4. Тенденції видавничої галузі.	2	2	10
Тема 5. Організація видавничої справи в Україні та світі: асоціації, виставки, ярмарки. Конструкція книги та основні елементи видань.	2	2	5
Тема 6. Комп'ютеризація видавничої справи. Малювання засобами PageMaker. Стандарти діяльності та перспективи розвитку.	2	4	10
Підсумки курсу			
Загалом	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою: поточне опитування, тестування та самостійна робота – 30 балів; творча робота – 10 балів; контрольна робота – 10 балів. Залік – 50 балів.
Вимоги до письмових робіт	<p>Письмова робота складається з трьох теоретичних та одного практичного завдання (тестового).</p> <p><i>Питання для обговорення на семінарах:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види реєстрації авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір та зразки відповідних заяв. 2. Документи, необхідні для реєстрації авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір. 3. Порядок розгляду заявки щодо реєстрації авторського права і договору, який стосується права автора на твір. 4. Зразки примірних договорів у сфері авторського права і суміжних прав. <p><i>Зразок залікової роботи:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація видавничої діяльності. 2. Комунікація авторів, видавців, інституцій культури та освіти, НСПУ, НСХУ, НСКУ, НСЖУ. 3. Окреслити бізнес-план видання книжкової продукції. 4. Проаналізувати інтернет-канали розповсюдження видавничої продукції.
Практичні заняття	Робота на практичному занятті (усні відповіді, письмові завдання, тестування) оцінюється за 5-бальною системою

	залежно від повноти відповіді (правильності виконання) студента.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Для отримання допуску до підсумкового контролю студентові необхідно отримати мінімум 25 балів за практичні заняття чи завдання самостійної роботи, відпрацювати пропущені практичні заняття. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік; форма здачі – письмова; структура залікової роботи та розподіл балів за завдання: 1 – теоретичне питання (10 балів), 2 – теоретичне питання (10 балів), 3 питання – практичне завдання (10 балів), 4 питання – тести (20 балів).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Заплановано виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами практичних занять та темами, які винесені на самостійне опрацювання; також додаткових письмових індивідуальних завдань; письмових експрес-опитувань на практичних заняттях. Письмові роботи здобувача вищої освіти повинні демонструвати самостійність виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Академічна доброчесність. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час контрольних модульних робіт та заліку заборонені (зокрема із використанням мобільних девайсів). Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: 1. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності. 3. Положення про запобігання академічному плагіату. 4. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися із зазначеними положеннями та документами можна за посиланням: <http://surl.li/jmet>

Відвідування занять: Присутність здобувачів вищої освіти на практичних заняттях є обов'язковою. Пропущені з поважних причин заняття мають бути відпрацьовані. Здобувач вищої освіти повинен дотримувати навчально-академічної етики та графіка навчального процесу; бути уважним та відповідальним. Пропущені практичні заняття потрібно відпрацювати, виконавши індивідуальні завдання або виконавши тести за

темою. Для отримання допуску до підсумкового контролю студентів необхідно отримати мінімум 25 балів за практичні заняття чи завдання самостійної роботи. Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р. Ознайомитися з положенням можна за посиланням: <http://surl.li/kedzc>

Неформальна освіта. Під час навчання студентам пропонується проходження додаткових курсів на платформах Coursera, Prometheus, EdEra, ВUМonline та ін. за відповідним предметним спрямуванням. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №672 від 24.11.2022). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <http://surl.li/dzryl>

8. Рекомендована література

Базова

1. Близнюк І.А. Авторське право і суміжні права. / За ред. І. А. Близнюк, К.Б. Леонтєв. – К. : Проспект, 2010. 416 с.
2. Про авторське право та суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
3. Про видавничу справу: Закон України від 5.06.1997 р. № 318/97-ВР [Електронний ресурс] // Законодавство України – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/318/97-%D0%B2%D1%80/ed20121120>

Додаткова

1. Про обов'язковий примірник документів : Закон України від 9 квітня 1999 року № 595-ХІV. Верховна Рада України. Законодавство : офіційний вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.03.2023).
 2. Про видавничу справу : Закон України. Верховна Рада України. Законодавство : офіційний вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.03.2023).
- Афонін О., Петрова Н. Рекомендації з удосконалення українського книговидавництва. Вісник Книжкової палати. 2011. Вип. 1. С. 1-3.
3. Теремко Василь Іванович. Видавництво-ХХІ. Виклики і стратегії: монографія / Василь Іванович Теремко; Наук. конс. В. В. Різуна. – К. : Академвидав, 2012. 323 с.
 4. Тимошик Микола Степанович. Книга для автора, редактора, видавця: практичний посібник / Микола Степанович Тимошик. – 2-е видання, стереотип. – Київ : Наша культура і наука, 2006. 559 с.
 5. Тимошик М. С. Видавничі справи та редагування: курс лекцій. У 2-х ч. Ч.1 / М. С. Тимошик. – К.: Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2002. 98 с.
 6. Тимошик М. С. Видавничі справи та редагування: навч. посіб. У 2-х ч. Ч.2 / М. С. Тимошик; За ред. В. В. Різуна. – К.: Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2004. 130 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання // www.nbuv.gov.ua

2. Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <http://lib.pnu.edu.ua/>
3. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого // <http://www.nplu.org/>
4. Книжкова палата України імені Івана Федорова // <http://www.ukrbook.net/>
5. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені Івана Франка // <https://lib.if.ua/>

Викладач: Пристай Галина Іванівна,
доцент кафедри журналістики